

LBRIS

We know
books

MIKHAIL NAÎMY

CARTEA LUI MIRDAD

- o povestire divin inspirată -

EDITURA RAM

Traducerea și adaptarea textului: Angela Mayer
Coperta: Gabriela Popa

© Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin în
exclusivitate Editurii Ram.

CUPRINS

POVEȘTEA CĂRȚII	5
STAREȚUL VRĂJIT	5
VALEA DE CREMENE	8
PĂZITORUL CĂRȚII	16
Capitolul 1 - Mirdad se dezvăluie pe sine și vorbește despre văluri și peceți.....	28
Capitolul 2 - Despre Cuvântul Creator. EU - este obârșia și miezul tuturor lucrurilor.....	30
Capitolul 3 - Sfânta Treime și Echilibrul Desăvârșit	34
Capitolul 4 - Omul este un Dumnezeu în față!	35
Capitolul 5 - Despre retorte și ciururi. Cuvântul lui Dumnezeu și cel al omului.	36
Capitolul 6 - Despre stăpân și slujitor. Însoțitorii își spun părerea despre Mirdad.....	40
Capitolul 7 - Micayon și Naronda țin sfat de noapte cu Mirdad, care le vestește potopul ce va veni și le poruncește să fie pregătiți.	42
Capitolul 8 - Cei șapte îl caută pe Mirdad în Cuibul de Vultur, unde el îi sfătuiește să se ferească de a face fapte în ascuns.....	45
Capitolul 9 - Calea către viața fără de durere. Însoțitorii ar vrea să afle dacă Mirdad este Călătorul Tainic.	49
Capitolul 10 - Despre judecată și despre ziua Judecății de Apoi ..	49
Capitolul 11 - Iubirea este Legea lui Dumnezeu!	53
Capitolul 12 - Despre tăcerea creatoare. Vorbirea este în cel mai bun caz o minciună sinceră.	59
Capitolul 13 - Despre Rugăciune	62
Capitolul 14 - Sfatul dintre doi arhangheli și sfatul dintre doi arhidemoni, la nașterea Omului de la începutul vremurilor.....	66
Capitolul 15 - Shamadam se silește să-l izgonească pe Mirdad din Arcă. Învățătorul vorbește despre a înjosi și a fi înjosit și despre a cuprinde lumea în Sfânta Înțelegere.	70
Capitolul 16 - Despre creditori și datornici. Ce este Banul? Rustidion scutit de datoria sa către Arcă.	73
Capitolul 17 - Shamadam se folosește de mită în lupta lui împotriva lui Mirdad.	76
Capitolul 18 - Mirdad ghicește moartea tatălui lui Himbal și împrejurările ei. El vorbește despre Moarte. Timpul este cel mai mare scamator. Roata Timpului, osia și obada ei.	77

Capitolul 19 - Logica și Credința. Negarea de sine este afirmare de Sine. Cum să oprim roata Timpului. A plânge și a râde.	82
Capitolului 20 - Unde ne ducem după ce murim? Despre Căință. 84	
Capitolul 21 - Sfânta Omni-Voință. De ce se petrec lucrurile așa cum se petrec și când se petrec.....	86
Capitolul 22 - Mirdad îl despovărează pe Zamora de taina sa și vorbește despre Bărbat și Femeie, despre Căsătorie, despre Celibat și despre Biruitor.....	91
Capitolul 23 - Mirdad o lecuieste pe Sim-Sim și vorbește despre Bătrânețe.	97
Capitolul 24 - Este îngăduit să ucizi pentru a mânca?.....	100
Capitolul 25 - Sărbătoarea Vinului și pregătirile ei. Mirdad dispare în ajunul ei.	104
Capitolul 26 - Mirdad le cuvântează pelerinilor la Ziua Vinului și ușurează Arca de o parte din încărcătura ei moartă.	107
Capitolul 27 - Adevărul trebuie împărtășit tuturor sau numai celor puțini și aleși? Mirdad dezvăluie taina dispariției sale din Ajunul Zilei Vinului și vorbește despre Falsa Autoritate.....	114
Capitolul 28 - Prințul din Bethar apare în Cuibul de Vultur împreună cu Shamadam. Discuția despre Război și Pace. Mirdad este prins în capcană de Shamadam.....	118
Capitolul 29 - Shamadam încearcă zadarnic să-i câștige de partea sa pe Însoțitori. Mirdad se întoarce în mod miraculos și le dăruie tuturor Însoțitorilor, în afară de Shamadam, îmbrățișarea Credinței.	125
Capitolul 30 - Visul lui Micayon dezvăluit de către Învățător	131
Capitolul 31 - Marea Aspirație.....	135
Capitolul 32 - Despre păcat și despre lepădarea acoperirii cu frunza de viță.....	139
Capitolul 33 - Despre Noapte - Cântărețul fără seamăn	146
Capitolul 34 - Despre Oul Cosmic.....	153
Capitolul 35 - Licăriri asupra Căii către Dumnezeu	158
Capitolul 36 - Ziua Arcei și ritualurile ei. Cuvântul Prințului din Bethar despre Făclia Vie.	163
Capitolul 37 - Învățătorul vestește mulțimilor potopul de foc și de sânge, arată calea de scăpare și pornește la drum Arca sa. .	166

POVESTEA CĂRTII

STAREȚUL VRĂJIT

În Munții Albi, pe culmea semeță cunoscută ca Piscul Altarului, se înalță vastele și întunecatele ruine ale unei mănăstiri vestite cândva cu numele de ARCA. Tradiția îi atribuie o vechime la fel de venerabilă ca și Potopul.

Nenumărate sunt legendele țesute în jurul Arcei. Dar cea care apare cel mai ades pe buzele muntenilor, printre care am petrecut o vară la umbra Piscului Altarului, este următoarea. La multă vreme după Marele Potop, Noe și familia sa împreună cu sporul familiei sale se îndreptau către Munții Albi, unde găsiră văi roditoare, ape cristaline și o climă cât se poate de prielnică. Acolo hotărâră ei să se statornicească.

Când Noe a simțit apropiindu-se sfârșitul zilelor sale, l-a chemat la el pe fiul său Sem, clarvăzător și prooroc asemenea lui și îi vorbi astfel:

„Fiule, ia aminte. Rodul în ani a tatălui tău a fost din cale afară de îmbelșugat. Acum, ultimul snop este gata de secerat. Tu și frații tăi și copiii voștri și copiii copiilor voștri, trebuie să umpleți din nou pământul pustii, iar seminția ta o să fie ca nisipul mării, potrivit făgăduinței făcute mie de Dumnezeu.

„Totuși, o anume temere îmi tulbură lumina zilelor care încă mai pâlpâie. Anume că oamenii, cu timpul, vor uita Potopul stârnit de poftete și ticăloșiile lor. Vor uita și Arca și Credința care a purtat-o biruitoare timp de cincizeci și una sute de zile peste involburarea adâncurilor neiertătoare. Nici nu vor avea în grijă Viața Nouă care s-a iscat din Credința aceea, ale cărei roade binefăcătoare trebuie să fie ei.

„Pentru ca nu cumva să uitate, ție îți poruncesc, fiul meu, să zidești un altar pe cel mai înalt pisc din munții aceștia, care de aici înainte să fie numit Piscul Altarului. Ți mai poruncesc să clădești în jurul aceluia altar un adăpost aidoma în toate amănuntele cu arca, dar cu mult mai mic, care să fie cunoscut sub numele de Arca.

„Pe acel altar gândesc să aduc ultimul prinos de mulțumire lui Dumnezeu. Iar din focul pe care îl voi aprinde în el, îți poruncesc să păstrezi o flacăra care să ardă veșnic. Iar din adăpostul construit să faci un lăcaș pentru o mică obște de oameni aleși, al căror număr să nu fie niciodată mai mare de nouă, nici să fie vreodată mai mic de nouă. Ei să fie știuți ca Însoțitori ai Arcei. Când unul dintre ei va muri, Dumnezeu se va îngriji de îndată ca altul să vină în locul lui. Ei nu trebuie să părăsească lăcașul, ci să fie sihăstriți în el toate zilele ce le-au mai rămas, îndurând și ei toate privațiunile Mamei Arce, păstrând aprins focul credinței și rugându-se Celui Preaînalt să-i călăuzească pe ei și pe credincioșii lor. Trebuințele trupului să le fie îndeplinite prin milostenia credincioșilor.”

Sem, care sorbise fiecare silabă din cuvintele tatălui său, îl opri spre a-l întreba care este temeiul numărului nouă - nici mai mult, nici mai puțin. Iar patriarhul împovărat de ani îl lămurii, spunând:

„Acesta este, fiule, numărul celor care au călătorit în Arcă.” Dar Sem nu fu în stare să adune decât opt: tatăl și mama sa, el însuși și soția sa și cei doi frați ai săi cu soțiile lor. De aceea era foarte nedumerit de cuvintele tatălui său. Iar Noe, luând seama la nedumerirea fiului, îi desluși mai departe:

„Ia aminte, îți voi dezvălui o mare taină, fiule. Cel de al nouălea era un călător tainic, știut și văzut numai de mine. El a fost tot timpul însoțitorul meu și cărmaciul meu. Nu mă întreba mai multe despre el, dar să faci negreșit o încăpere pentru el în lăcașul tău. Acestea sunt dorințele mele, Sem, fiul meu. Îngrijește-te de ele.”

Iar Sem împlini întocmai cele poruncite de tatăl său.

Când Noe trecu în lumea celor drepti, fiii săi l-au ars pe altarul din Arcă, care a rămas apoi timp de secole, în faptă și în duh, adevăratul lăcaș plănuit și poruncit de către slăvitul biruitor al Potopului.

De-a lungul timpului însă, Arca începu treptat să primească de la credincioși danii cu mult peste trebuințele ei. Drept urmare, cu fiecare an îi spori din ce în ce bogăția în pământuri, argint, aur și în pietre prețioase.

Cu câteva generații în urmă, când tocmai se stinsese din viață unul din cei nouă, la poartă apăru un străin care

ceru să fie primit în obște. Potrivit străvechilor datini ale Arcei, care nu fuseseră până atunci niciodată încălcate, străinul ar fi trebuit îngăduit pe loc, fiind primul care cerea să fie admis imediat după moartea unui Însoțitor. Dar Bătrânul, cum era numit starețul Arcei, se întâmplă ca în acel timp să fie un om îndărătnic, cu gânduri lumești și inimă de piatră. Nu-i fu pe plac înfățișarea străinului care era gol, înfometat și plin de răni; așa că îi spuse că este nevrednic să fie primit în obște.

Străinul stăruia să fie îngăduit, iar această stăruință din partea lui îl mânie într-atât pe Bătrân încât îi porunci să-și ia grabnic tălpășița. Dar străinul căută să-l înduplece și nu se lăsa alungat. Până la urmă îl înduplecă pe Bătrân să-l îngăduie ca slujitor.

Îndelung așteptă apoi Bătrânul ca Pronia să-i trimită un însoțitor în locul celui care murise. Dar nu mai veni nimeni. Astfel, pentru prima dată în istoria ei, Arca adăpostea opt Însoțitori și un slujitor.

Trecuseră șapte ani de la venirea slujitorului, iar mănăstirea ajunsese atât de bogată, încât nimeni nu-i putea măsura avuțiile. Stăpânea toate ogoarele și satele la multe leghe distanță. Bătrânul era foarte mulțumit și devenise binevoitor față de străin, incredințat că el adusese „noroc” Arcei.

Dar la începutul celui de al optulea an lucrurile începură să se schimbe cu iuțeală. Obștea, pașnică odinioară, acum fierbea. Iscusitul Stareț ghici îndată că străinul era pricina acestor tulburări și se hotărî să-l alunge. Dar vai, era prea târziu! Călugării, sub influența lui, nu mai puteau fi aduși la supunere sau înțelegere. Timp de doi ani străinul și cu ceilalți șase împărțiră oamenilor toate avuțiile mănăstirii. Pe nenumărații dijmași ai mănăstirii îi făcură răzeși. În următorii ani Însoțitorii părăsiră mănăstirea unul câte unul.

Dar oamenii locului spun că cea mai mare grozăvie a fost că străinul, înainte de a pleca, a aruncat asupra starețului un blestem prin care acesta este legat de locurile mănăstirii și amuțit, până în zilele noastre.

Așa glăsuiește legenda.

Nu lipseau martori de-ai locului care să mă încredințeze că în multe împrejurări - uneori ziua, alteori

noaptea - l-au văzut pe bătrân, rătăcind în jurul locurilor mănăstirii pustii care era acum foarte năruită. Nimeni însă nu a putut smulge vreodată fie și un singur cuvânt de pe buzele sale. Mai mult, de fiecare dată când simte că vine cineva, bărbat sau femeie, dispăre cu iuțeală nu se știe încotro.

Mărturisesc că povestea aceasta mi-a răpit liniștea. Vedenia unui monah singuratic - sau chiar a umbrei lui - rătăcind de nenumărați ani în preajma unui atât de străvechi lăcaș, pe un pisc atât de pustiu ca Piscul Altarului, mă bântuia fără a o putea alunga. Îmi stăruia înaintea ochilor; îmi tulbura gândurile; îmi stârnea sângele; îmi îmoldea ființa.

În cele din urmă m-am decis că voi urca muntele.

VALEA DE CREMENE

Înfruntând marea spre vest și ridicându-se la mii de metri deasupra ei cu un perete întins, abrupt și stâncos, Piscul Altarului apare de la depărtare semeț și primejdios. Totuși, mi-au fost arătate două căi destul de sigure de a ajunge la el: amândouă niște cărări înguste și întortocheate, înconjurând multe prăpăstii, una de la nord, cealaltă dinspre sud. Am hotărât să nu o aleg pe nici una. Între cele două poteci, coborând direct din vârf și ajungând aproape până la poale, mi s-a părut că zăresc o vale îngustă, lină, care îmi apărea ca un drum împărătesc ce șerpuia agale spre pisc. Mă atrăgea cu o putere ciudată și am hotărât să mi-o aleg drept cale.

Când i-am dezvăluit hotărârea mea unui muntean din partea locului, acesta mă țintui cu ochii speriați și frângându-și mâinile, strigă îngrozit:

„Pe Valea de Cremene? Nu fii atât de nesăbuit încât să-ți pierzi atât de ieftin viața. Mulți înaintea ta au încercat, dar nimeni nu s-a întors vreodată să povestească. Valea de Cremene? Doamne ferește!”

Și stăruia să mă călăuzească el însuși pe munte. Însă i-am refuzat cuviincios ajutorul; nu pot înțelege de ce spaima lui a avut asupra mea efectul contrar. În loc să mă convingă

să renunț, m-a îmboldit și m-a întărit și mai mult în hotărârea mea.

Într-o bună dimineață, pe când lumina se îngâna cu întunericul, mi-am alungat de pe pleoape visele nopții și luându-mi toiagul și șapte bucăți de pâine, am pornit-o spre Valea de Cremene. Slaba răsuflare a nopții care se sfârșise, zvâcnirea iute a zilei care se naștea, o arzătoare năzuință de a dezlega taina călugărului vrăjit și una și mai arzătoare de a mă izbăvi pe mine de mine însumi, măcar pentru o clipă, parcă îmi dădeau aripi la picioare și îmi biciuiau sângele.

Îmi începui călătoria cu un cântec în inimă și cu o hotărâre neclintită în suflet. Dar când, după un marș lung și voios am ajuns la poalele Văii și am încercat să o măsoar cu privirea, mi-am înghițit degrabă cântecul. Ceea ce de la depărtare îmi păruse a fi un drum drept, lin, neted ca-n palmă, se ridica acum înaintea mea aspru și abrupt, înalt și de neatins. Atât cât putea cuprinde ochiul în sus și în lături, nu puteam vedea altceva decât cremene spartă de felurite mărimi și forme, cele mai mici așchii fiind asemenea unor ace ascuțite sau lame tăioase. Nicăieri nici o urmă de viață. Asupra întregii priveliști se așternea un văl mohorât care te înfiora, iar culmea nu se zărea. Totuși, nu doream să mă las abătut.

Având încă în fața mea ochii îngroziți ai omului cumsecade care mă avertizase în privința Văii, mi-am adunat toată hotărârea și am început urcușul. Însă curând mi-am dat seama că numai picioarele singure nu mă pot duce prea departe; căci de sub ele cremenea începuse să alunece făcând un zgomot înfricoșător, asemenea unui milion de gâtlejuri horcăind, sugrumate de moarte. Pentru a înainta în cremenea mișcătoare trebuia să-mi folosesc și mâinile și genunchii, împreună cu picioarele. Cât aș fi dorit atunci să am sprinteneala unei capre!

Mă cățăram tot mai sus, dintr-o parte în cealaltă a văii, fără să-mi dau nici un răgaz. Căci începusem să mă tem că noaptea mă va ajunge din urmă înainte să-mi fi atins ținta. Era departe de mine gândul de a renunța.

Ziua era aproape sfârșită când am început să simt împunsăturile foamei. Până atunci nu mă gândisem deloc la hrană sau la apă. Pâinile, pe care mi le legasem la brâu cu un ștergar, erau în clipa aceea cu adevărat neprețuite. Le-

am desfăcut și cât pe ce să rup prima îmbucătură când auzul mi-a fost atins de un sunet de clopoțel și de ceva ce mi-a părut a fi tânguirea unui fluier de trestie. Nimic nu putea fi mai neașteptat în jalea aceea a deșertului de cremene.

De îndată am zărit un țap mare și negru apărând pe o creastă abruptă din dreapta mea. Înainte de a-mi putea recăpăta suflarea, m-au înconjurat din toate părțile capre, cremenea scrâșnind sub copitele lor ca și sub picioarele mele, însă cu un zgomot ce părea mai puțin deranjant. Ca și cum ar fi fost poftite, caprele conduse de țap s-au repezit la pâine și mi-ar fi smuls-o din mâini dacă nu ar fi fost glasul păstorului lor care, nu știu cum și de când, părea a se afla lângă mine. Era un tânăr cu o înfățișare uimitoare - înalt, puternic și strălucitor. O fâșie, ca un fel de curea din piele în jurul mijlocului, era singurul lui veșmânt și fluierul din trestie din mâini, singura lui armă.

„Țapul meu conducător este un animal răsfățat”, spuse tânărul cu blândețe, surâzând. „Îl hrănesc cu pâine, de câte ori am. Dar de multe, multe luni, pe aici nu au mai trecut făpturi care mănâncă pâine.”

Întorcându-se apoi către țapul său conducător: „Vezi ce grijă de tine are Soarta cea bună, credinciosul meu țap? Niciodată să nu-ți pierzi nădejdea în Soartă.”

Între timp, se aplecă și luă o pâine. Crezând că era flămând, îi spusei foarte binevoitor și foarte deschis:

„Vom împărți această cină modestă. Este destulă pâine pentru noi amândoi - și pentru țapul conducător.”

Spre uluirea mea, el le aruncă caprelor prima pâine, apoi a doua și a treia și la fel până la a șaptea, luând din fiecare câte o mușcătură pentru sine. Încremenisem și mânia începea să-mi sfâșie pieptul. Dându-mi însă seama că de neajutorat sunt, mi-am potolit întrucâtva pornirea și îndreptându-mi stânjenit privirea spre păstorul caprelor am spus jumătate cerșind, jumătate învinuindu-1:

„Acum, deoarece le-ai hrănit pe caprele tale cu pâinea unui om flămând, nu-l vei hrăni pe el cu puțin din laptele lor?”

„Laptele caprelor mele este venin pentru nesăbuiți; și nu aș dori ca vreuna din caprele mele să fie vinovată de a fi luat chiar și viața unui nesăbuit.”

„Dar prin ce sunt eu nesăbuit?”

„Pentru că ai luat șapte pâini pentru o călătorie de șapte vieți.”

„Atunci ar fi trebuit să iau șapte mii?”

„Nici măcar una.”

„Să plec fără merinde într-o călătorie atât de lungă - asta mă sfătuiеști?”

„Drumul care nu se îngrijește de călător nu-i drum pe care să pornești.”

„Ai fi vrut să mănânc cremene drept pâine și să-mi beau nădușeala drept apă?”

„Carnea ta este destulă hrană și sângele tău este destulă băutură. Mai este și drumul de altfel.”

„Îți bați joc de mine peste măsură, păstorule. Dar nu-ți voi întoarce batjocura. Oricine îmi mănâncă pâinea, chiar dacă mă lasă flămând, acela îmi devine frate. Ziua se trece pe după munte. Îmi poți spune dacă mai sunt încă departe de creastă?”

„Ești prea aproape de Oblivion.”

Cu aceasta își duse fluierul la buze și slobozi ciudatele sunete ale unei melodii care răsuna ca o tânguire din lumile de dincolo. Țapul îl urmă și după el restul de capre. Mult timp mi s-a părut că mai aud încă scrâșnetul cremeni și behăitul caprelor, amestecate cu tânguirea fluierului.

Uitând cu desăvârșire de foame începeam să clădesc din nou ceea ce nimicise păstorul din avântul și din hotărârea mea. Dacă ar fi ca noaptea să mă aflu în această grămadă înspăimântătoare de cremene mișcătoare, trebuie să-mi găsesc un loc unde să-mi pot odihni oasele istovite, fără teama de a mă rostogoli în josul Văii. Sleit de puteri îmi încetai târâșul. Privind în josul muntelui, cu greu puteam crede că am urcat atât de sus. Capătul de jos al Văii nu se mai zărea. Iar culmea părea aproape să o poți atinge.

La căderea nopții am ajuns la o grămadă de stânci care alcătuiau un fel de grotă. Deși grota atârna deasupra unei genuni pe al cărei fundal unduiau umbre lugubre, întunecate, m-am hotărât să-mi fac în ea sălaș pentru noapte.

Încălțăminteia îmi era zdrențuită și udată din belșug cu sânge. Încercând să o scot, am simțit că pielea mi se lipise strâns de ea, ca încleiată. Palmele mâinilor îmi erau

brăzdate de dăre sângeri. Unghiile se asemănau cu muchia scoarței smulse de pe un copac uscat. Cea mai mare parte din hainele de pe mine rămăsese în cremenea ascuțită. Capul îmi era buimăcit de somn. Părea să nu poată cuprinde nici un gând despre nimic altceva.

Cât am dormit - o clipă, o oră, sau o veșnicie - nu știu. Dar m-am trezit simțind o forță care îmi trăgea în jos mâneca. Sărind speriat și orbit de somn, am zărit înaintea mea o tânără fată care ținea în mână un felinar cu o lumină încetoșată. Era în întregime goală având o foarte delicată frumusețe a feței și a formelor. De mâneca hainei mele trăgea o bătrână, ce era pe atât de urâtă pe cât de frumoasă era fata. M-a zguduit un fior rece din creștet până în tălpi.

„Vezi cum se îngrijește de tine Soarta cea bună, dulcea mea copilă?” spunea bătrâna, scoțându-mi aproape haina de pe umeri. „Să nu-ți pierzi niciodată nădejdea în Soartă.”

Amușisem și nici măcar nu mă străduiam să vorbesc, cu atât mai puțin să mă împotrivesc. Zadarnic încercam să-mi adun voința. Părea să mă fi părăsit. Atât eram de neputincios în mâinile bătrânei, cu toate că aș fi putut să le azvârl pe ea și pe odrasla ei din grotă, dacă aș fi dorit-o. Dar nu puteam nici măcar să doresc și nici nu aveam puterea să mă mișc.

Nemulțumită numai cu haina, femeia mă dezbrăcă mai departe până când am rămas cu desăvârșire gol. Pe măsură ce mă dezbrăca pe mine, îi dădea fiecare haină fetei, care și le îmbrăca. Umbra trupului meu despuiat aruncată pe peretele grotei laolaltă cu umbrele zdrențuroase ale celor două femei mă umpleau de groază și de silă. Asistam la evenimente fără nici o rămășiță de înțelegere și fără grai, tocmai când aș fi avut cea mai mare nevoie de grai, singura armă care îmi mai rămăsese în starea jalnică în care mă aflam. În cele din urmă limba mi s-a dezlegat și am rostit:

„Dacă ți-ai pierdut orice rușine, bătrâno, eu nu mi-am pierdut-o. Mă rușinez de goliciunea mea chiar și înaintea unei vrăjitoare fără de rușine ca tine. Dar nesfârșit mai rușinat sunt înaintea nevinovăției fetei.”

„Precum ea îmbracă rușinea ta, la fel îmbracă tu nevinovăția ei.”

„Ce nevoie are o fată de hainele zdrențuite ale unui om istovit, pierdut în munți într-un asemenea loc, într-o astfel de noapte ?”

„Poate pentru a-i ușura lui povara. Poate pentru a-și păstra ea căldura. Bietei copile îi clănțănesc dinții de frig.”

„Dar când frigul va face să clănțănească dinții mei, eu cu ce-1 voi alunga? Nu este nici o îndurare în inima ta? În clipa prezentă hainele sunt singura mea avuție.”

„Stăpânind mai puține - ești stăpânit mai puțin.

Stăpânind mai multe - ești stăpânit mai mult.

Stăpânit mai mult - prețuiești mai puțin.

Stăpânit mai puțin - prețuiești mai mult.

Să plecăm, copilă.”

Cum luase deja copila de mână și era gata să plece, mi s-au îmbulzit în minte o mie de întrebări pe care aș fi vrut să i le pun, însă pe limbă a ajuns doar una:

„Înainte de a pleca, bătrâno, vrei să fii atât de bună să-mi spui dacă sunt încă departe de culme?”

„Ești pe muchea Prăpastiei Negre.”

Lumina felinarului arunca înapoi către mine umbrele lor ciudate, în timp ce ele păseau afară din grotă și se topeau în noaptea neagră ca smoala. Un nedorit val de aer înghețat se năpusti asupra mea venind nu știu de unde. Au urmat multe alte valuri, mult mai înghețate și mai stranii. Chiar și pereții grotei păreau că răsuflă frig. Dinții îmi clănțăneau și o dată cu ei gândurile erau învălmășite: capre păscând cremene, păstorul batjocoritor, această bătrână și această fată; eu însumi, gol, sfâșiat, tăiat, înfometat, înghețat, buimăcit, într-o asemenea grotă, pe muchea unei astfel de genuni. Mă aflam aproape de culme? O voi atinge vreodată? Se va sfârși vreodată noaptea aceasta?

Nici nu apucasem să mă dezmeticesc, când se auzi lătratul unui câine și apără o altă lumină, din ce în ce mai aproape - chiar în grotă.

„Vezi cum se îngrijește de noi Soarta cea bună, iubito? Niciodată să nu-ți pierzi nădejdea în Soartă.” Glasul era al unui om foarte, foarte bătrân, bărbos, gârbovit, clătînându-se pe picioare. Îi vorbea unei femei la fel de bătrână ca și el, știrbă, zburlită și la fel de gârbovă și clătînându-se pe

picioare. Părând a nu băga de seamă prezența mea, continuă cu același glas chiticăit, care părea să se zbată pentru a-i ieși din gâtlej:

„Strașnică încăpere nupțială pentru dragostea noastră și minunat toiag în locul celui pe care l-ai pierdut. Cu asemenea toiag nu te vei mai poticni deloc, iubirea mea.”

Spunând acestea, îmi apucă toiagul și i-l întinse bătrânei care se aplecă asupra lui cu gingășie și îl atinse mângâietor cu degetele ei ofilite. Apoi, ca și cum numai acum m-ar fi băgat de seamă, dar vorbind tot către tovarășul ei, ea adăugă:

„Străinul trebuie să plece de îndată, iubitele, iar noi trebuie să ne visăm visele noastre de noapte cu desăvârșire singuri.”

Aceasta s-a abătut asupra mea ca o poruncă, la care mă simțeam prea neputincios ca să nu mă supun, mai ales atunci când câinele se apropie de mine mărâind amenințător ca pentru a îndeplini porunca stăpânilor. Întreaga scenă mă umplea de groază, o urmăream ca într-o transă; și, ca vrăjit, m-am pomenit mergând către intrarea în grotă, căznindu-mă în acest timp din răspuțeri să vorbesc, să mă apăr, să-mi apăr dreptul.

„Toiagul mi l-ați luat. Veți fi atât de haini încât să-mi luați și această grotă care este adăpostul meu pentru noapte?”

„Fericiți cei fără toiag,

Ei nu se poticnesc.

Fericiți cei fără adăpost,

Ei sunt acasă.

Numai celor poticniți - ca noi,

Le trebuie toiag.

Numai celor legați de cămin, ca noi,

Le trebuie cămin.”

Astfel cântau ei laolaltă în timp ce își pregăteau culcușul, scurmând pământul cu unghiile lor lungi și adunând pietriș, fără să mă bage însă în seamă. Aceasta mă făcu să strig cu deznădejde:

„Uitați-vă la mâinile mele. Uitați-vă la picioarele mele. Sunt un călător pierdut în valea aceasta pustie. Drumul încoace l-am însemnat cu propriul meu sânge. Nu pot vedea

nici la un pas pe muntele acesta cumplit, care vouă pare să vă fie atât de cunoscut. Nu vă este teamă de răsplata faptelor voastre? Dați-mi măcar felinarul vostru, dacă nu vreți să mă lăsați să împart grota cu voi noaptea aceasta.”

„Iubirea nu va fi dezvăluită.

Lumina nu va fi împărtășită.

Iubește și vezi.

Luminează și fii.

Cu totul scos din fire, m-am hotărât să recurg la rugăminți, realizând totuși că nu-mi va fi de nici un folos; căci o putere nefirească începuse să mă împingă afară.

„Bătrâne cumsecade, bună bătrână, cu toate că sunt amorțit de frig și sleit de oboseală, nu trebuie să fiu ca musca în laptele vostru. Și eu, de asemenea, am încercat cândva dragostea. Dacă trebuie, vă las toiagul și umilul meu adăpost, pe care l-ați ales drept încăperea voastră nupțială. Dar vă cer în schimb un lucru foarte mărunț: pentru că nu-mi lăsați lumina felinarului vostru, vreți să fiți atât de buni să mă călăuziți afară din această grotă și să mă îndrumați către creastă? Căci mi-am pierdut atât simțul orientării cât și al echilibrului. Nu știu cât de sus am urcat și cât de mult mai am încă de urcat.”

Fără să ia în seamă rugămințile mele, ei cântau înainte:

„Cel cu adevărat înalt, e pururea smerit.

Cel cu adevărat iute, nu e nicicând pripit.

Cel foarte simțitor e-nemișcat.

Cel foarte grăitor e mut.

Fluxul și refluxul sunt doar același val.

Cel fără călăuză

Are cea mai bună călăuză.

Cel mare cu adevărat, este cel umil,

Si dobândește totul, cel ce se dăruie cu totul.”

Cu o ultimă sfortare i-am rugat să-mi spună pe ce cale să mă îndrept după ce voi ieși din grotă; căci moartea mă poate pândi la primul pas pe care va trebui să-l fac; și nu aș vrea încă să mor. Cu răsuflarea oprită le așteptam răspunsul